

КУЛЬЧИЦЬКИЙ Олександр Юліанович (Шумило фон Кульчицький; 08. 02. 1895, м. Скалат, нині Підволочис. р-ну Терноп. обл. — 30. 04. 1980, м. Сарсель, Франція) — психолог, філософ, громадсько-політичний діяч. Дійсний член НТШ (1947), УВАН. Закін. гімназію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ, 1913). Навч. у Львів. (1913–14, 1924–26), Сорбонн. (Париж, 1919–20), Ягеллон. (Краків, 1930–32) університетах. 1930 у Львів. університеті захистив дис. «Релігія у вченні Ренана» і здобув ступ. д-ра філософії. Під час 1-ї світової війни воював у складі австро-угор. армії. У жовтні 1918 обраний делегатом від студентів до Укр. нац. ради. Входив до складу дипломат. місії ЗУНР на Париз. мирній конф. (1919–20). Від 1925 учителював на Львівщині й Станіславщині. Був чемпіоном Польщі з тенісу. Після входження Зх. України до складу СРСР 1940 нелегально перейшов рад.-нім. кордон. Працював у Інституті психології і психотерапії; від 1945 — проф., 1962–63 — ректор, 1968–72 — проректор, 1973–79 — декан філос. факультету УВУ (обидва — Мюнхен). 1951 переїхав до Франції, де обраний заступник голови НТШ у Європі та головою Зх.-європ. центру НТШ (Сарсель). 1952–80 також очолював Комісію допомоги укр. студентству.

Засн. і кер. Укр.-польс. товариства в Парижі. Наукові дослідження: проблеми укр. етнопсихології, філос. праці Г. Сковороди, укр. кордоцентрична традиція. Запропонував власну концепцію формування укр. психіки. Сприяв налагодженню наук. співпраці європ. професури з укр. наук. світом США і Канади. Член Міжнар. середземномор. академії у м. Палермо (Італія), заступник голови Міжнар. АН у Парижі.

Основні праці

По дорозі в велику тайну (останній етап творчості Моріса Метерлінка) // ЛНВ. 1923. № 1–2; Родина в перспективі індивідуальної психології. Коломия, 1936; Вступ до філософії. Мюнхен, 1946; Український театр в світлі психоаналізу. Мюнхен, 1946; Нарис структурної психології. Мюнхен, 1949; Основи філософії і філософічних наук. Мюнхен, 1949; Мюнхен; Л., 1995; Геопсихічний аспект в характерології української людини. Мюнхен, 1956; До методики дослідів над еміграцією. Мюнхен, 1958; Проблематика “оперативної схеми” у вивченні української еміграції. Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962; Введення у філософічну антропологію. Мюнхен, 1973; Український персоналізм: філософська й етнопсихологічна синтеза. Мюнхен, 1985.

Рекомендована література

1. Єржабкова Б. Бібліографія наукових праць Олександра Кульчицького (1895–1980) // Визв. шлях. 1981. № 2;
2. 1982. № 6, 7;
3. 1983. № 6;
4. 1985. № 5, 6;
5. Її ж. У століття народження Олександра Кульчицького (1895–1980) // Там само. 1996. № 1, 2;
6. Балагутрак М. Структура української психіки у дослідженнях Олександра Кульчицького. Системний аналіз // Народознавчі зошити. 2000. Ч. 4(34).

А. І. Жуковський

Бібліографічний опис:

Кульчицький Олександр Юліанович / А. І. Жуковський // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51541>

2001–2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).